

L E W S D
E T E A E
R E R S B
E N K K O
N E E I D
W N N A T

Mesdag en zijn vrienden is zo'n boek dat je een kind in handen geeft vlak voordat je naar een museum gaat. Of juist als je er net vandaan komt. Foto: Ineke de Jong-den Hartog

M Z E I S J D N A G V R E I N E N D E N

Mesdag en zijn vrienden staat er op de voorkant van het boek. Anna (negen jaar) nestelt zich ermee in een oude stoel.³⁷ Ik plaag haar: "Jij bent er nog iets te klein voor. Het boek is geschreven voor kinderen van tien jaar en ouder." Ze haalt haar schouders op. En even later is ze zo stil als een muisje. Het verhaal in het boek gaat over een oud huis in Den Haag. Aan de buitenkant ziet het eruit als een gewoon huis. Maar binnenin is een panorama gebouwd: een groot, rond schilderij van de zee, het strand en de duinen van meer dan honderd jaar geleden. Ze ziet een eenvoudig meisje dat schelpen verkoopt. En rijke meisjes met parasolletjes, want toen vonden ze het mooi om wit te blijven. Ze leest verder over het vissersleven en het harde bestaan. En over de schilders die het juist mooi vonden om de vissers en hun gezinnen te schilderen.

Het boek is het tweede deel in een lange reeks kinderkunstboeken die uitgeverij Waanders het licht deed zien. Het is geschreven door Saskia de Bodt. Dat is alweer twintig jaar geleden. Het boek is alleen nog antiquarisch te krijgen. In de jaren erna groeide de markt voor kinderkunstboeken explosief. In elke museumwinkel is tegenwoordig een keur aan materialen voor de jongste bezoekers te vinden: van een megakleurplaat in museum Voorlinden tot *Het grote Rijksmuseumvoorleesboek* en van de enigszins elitaire uitgaven van Ceciel de Bie tot de laagdrempelige doeboeken van Marion Deuchars.³⁸

Ook in andere kunsttakken wordt er volop materiaal ontwikkeld, bijvoorbeeld in de klassieke muziek. Zo weet zanger en presentator Edwin Rutten als geen ander de wereld van de klassieke muziek te openen voor kinderen. De kinderkunstboeken van uitgeverij Waanders kregen een zusje in de serie klassieke muziekprentenboeken van uitgeverij Gottmer.³⁹ Deze boeken zijn favoriet bij mijn kinderen. Zodra de muziek van *Het Zwanenmeer* door de kamer klinkt, schuiven ze de stoelen opzij om mee te dansen. En het boek over *Peter en de wolf* boeide hen zo dat ze het aan hun eigen vriendjes lieten horen. Een vriendinnetje kwam later in de week terug om nog eens naar het verhaal te kunnen luisteren.

Door de massale opkomst van nieuwe publicaties verdween *Mesdag en zijn vrienden* (die zelfs genomineerd werd voor de prijs van beste kinderboek door de stichting Nederlandse kinderjury in 1998) stilletjes naar de achtergrond. Ook binnen het oeuvre van Saskia is het slechts een klein kindje

**I
N
E
K
E
D
E**

tussen reuzen als *Halverwege Parijs* (1995) en *De Verbeelders* (2014). Toch hoort hij er helemaal tussen.

Wat Saskia de Bodt voor kinderen in het klein doet, doet ze voor volwassenen in het groot. Voor elk boek dat ze schrijft, zoekt ze een boeiende ingang om haar gasten het verhaal in te leiden. In *Mesdag en zijn vrienden* gebruikt ze het Panorama Mesdag als een opstapje om kinderen in contact te brengen met de kunstenaars van de Haagse School. Saskia leerde ons dat wetenschappelijke betrouwbaarheid verenigd kon worden met aantrekkelijke, goed leesbare teksten. Zo wist ze een brug te slaan tussen wetenschappers en leken, tussen kunst en kind en tussen verleden en heden.

**J
O
N
G
-
D
E
N**

Tegelijkertijd leerde ze ons iets anders. Al zei ze dit niet met zoveel woorden. Kunst en geschiedenis zijn boeiend op zichzelf. Ze hoeven niet aantrekkelijk gemaakt te worden. Een oud herenhuis hoef je niet te versieren met Wneonverlichting. In 2012 signaleerde Saskia in een artikel over de boeken van uitgeverij Leopold dat veel kinderkunstboeken gebogen gaan onder 'vormgeverstrucs': "Gekleurde inzetjes met losse tekstjes in telkens andere lettertypes, puzzels die over illustraties heen gedrukt zijn en kaders met opdrachten vol uitroepen en vragen aan de kinderen"⁴⁰ In vergelijking met deze boeken is de uitstraling van *Mesdag en zijn vrienden* bedaard. De kleuren zijn ingetogen en de vormgeving is dienend. Er wordt alle ruimte genomen om kinderen heel veel uit te leggen. Natuurlijk zou Saskia allerlei dingen anders doen als ze een nieuw kinderkunstboek zou schrijven. Maar in essentie zou ze precies hetzelfde doen. De beelden zou ze opnieuw voor zich laten spreken. En gedegen onderzoek zou ze verwoorden in mooie en begrijpelijke taal.

**H
A
R
T
O
G**